

URAD RS ZA VARSTVO KONKURENCE

Št.: 3073-9/2002-50
Datum: 22.10.2007

Urad Republike Slovenije za varstvo konkurence, Kotnikova 28, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Urad), je na podlagi 34. člena v zvezi z 10. členom Zakona o preprečevanju omejevanja konkurence (Ur.l. RS, št. 56/99; v nadaljevanju: ZPOmK) v postopku ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja, ki ga je uvedel na zahtevo družbe ABM d.o.o., Zihierlova 43, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: ABM), proti družbi Telekom Slovenije d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju: Telekom Slovenije), ki jo zastopa Odvetniška družba Zdolšek, Miklošičeva 5, 1000 Ljubljana, izdal naslednjo

DOPOLNILNO ODLOČBO

- 1. Družba Telekom Slovenije, je v časovnem obdobju od 28.04.1998 do 11.02.2000 zlorabljala prevladujoči položaj na veleprodajnem trgu govorne telefonije (ISDN) za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom, s tem da je družbi ABM neutemeljeno zavračala vključitev številke 32-370 iz posebne skupine 0880.**
- 2. Zahteva družbe ABM glede ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja družbe Telekom Slovenije zaradi zavračanja selitve zakupljenega voda po pogodbi št. 1485 A se zavrne.**
- 3. Zahteva družbe ABM glede ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja družbe Telekom Slovenije zaradi zavračanja vzpostavitve medomrežne povezave se zavrne.**
- 4. Izrek odločbe se objavi v Uradnem listu RS.**
- 5. Med postopkom niso nastali posebni stroški.**

OBRAZLOŽITEV

I. STRANKE POSTOPKA

1. Telekom Slovenije d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju Telekom Slovenije), ki ga zastopa predsednik uprave mag. Bojan Dremelj. Dejavnosti Telekoma Slovenije so poleg telekomunikacij tudi dejavnost obdelave podatkov, dejavnosti povezane s podatkovnimi bazami, projektiranje in tehnično svetovanje, splošna gradbena dela, druga gradbena dela, tudi dela specialnih strok (gradnja telekomunikacijskega omrežja, objektov in naprav), druga trgovina na debelo, trgovina na drobno v drugih specializiranih prodajalnah, druga trgovina na drobno zunaj prodajaln, posredništvo pri prodaji raznovrstnih izdelkov in dejavnost hotelov z restavracijo. Poslovna enota SiOL je bila do 26.07.1999 vertikalno integriran del Telekoma Slovenije, ki je ponujal končnim uporabnikom širokopasovni dostop do interneta. Dne 26.07.1999 se je poslovna enota SiOL preoblikovala v gospodarsko družbo, ki je bila v 100% lasti Telekoma Slovenije kot hčerinska družba. Dne 30.03.2007 je SiOL s pripojitvijo zopet postal del Telekoma Slovenije.¹ Telekom Slovenije je tako od dne 26.07.1999 do 30.03.2007 ponujal dostop do interneta končnim uporabnikom preko svoje hčerinske družbe SiOL. SiOL je tako prej kot poslovna enota in tudi kasneje kot hčerinska družba za potrebe nudenje dostopa do interneta končnim uporabnikom uporabljal podatkovne vode Telekoma Slovenije in posebne številke za klicni dostop do interneta, ki jih je vključil Telekom Slovenije. V skladu s 4. členom Zakona o telekomunikacijah (Ur.l. RS št. 35/97 nadaljevanju: ZTel) in v skladu z Uredbo o načinu opravljanja javnih telekomunikacijskih storitev govorne telefonije in teleksa ter o upravljanju javnega telekomunikacijskega omrežja (Ur.l. RS št. 11/98, v nadaljevanju: Uredba), je imel Telekom Slovenije do 31.12.2000 izključno pravico in s tem zakonski ter tudi dejanski monopol opravljanja gospodarske javne službe nudenja javnih telekomunikacijskih storitev govorne telefonije in teleksa ter zgraditve in upravljanja javnega telekomunikacijskega omrežja za opravljanje javnih telekomunikacijskih storitev govorne telefonije in teleksa ter telekomunikacijskega omrežja za podatkovne telekomunikacije in za opravljanje telekomunikacijskih storitev globalnih širokopasovnih in multimedijskih telekomunikacijskih zvez na vsem ozemlju Republike Slovenije. Poleg javnih telekomunikacijskih storitev je Telekom Slovenije opravljal tudi tržne telekomunikacijske storitve med katere so v skladu s 16. členom ZTel spadale storitve podatkovnih komunikacij, dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup, kabelskih komunikacijskih oziroma distribucijskih sistemov, javnih telefonskih govorilnic, satelitskih zvez VSAT in storitve globalnih širokopasovnih in multimedijskih telekomunikacijskih zvez.

2. ABM informacijski inženiring d.o.o., Zihierlova 43, 1000 Ljubljana (v nadaljevanju ABM), ki ga zastopa direktor Boris Horvat. Uprava Republike Slovenije za telekomunikacije (v nadaljevanju URST) je družbi ABM dne 14.07.1999 za eno leto izdala dovoljenje za opravljanje tržne telekomunikacijske storitve globalnih širokopasovnih in multimedijskih telekomunikacijskih zvez – dostopa do internetskih storitev, s čimer je družba ABM pridobila formalni status operaterja telekomunikacijskih storitev. Družba ABM je bila pri opravljanju svoje dejavnosti nujno vezana na storitve Telekoma Slovenije, saj je le pri njem lahko dobila infrastrukturo in storitve za svoje delovanje. Sem spadajo analogni telefonski priključki, digitalni ISDN priključki, zakupljeni vodi za prenos podatkov ter dodatne storitve na teh vodih kot so na primer: povezovanje števil v skupine (PBX) in številke iz posebnih skupin (080, 090, 0880, 0889) pri telefonskih ali ISDN priključkih, vzpostavljanje podatkovnih kanalov na zakupljenih vodih, vzpostavljanje medomrežnih povezav, itd. ABM je imel za vsako od teh storitev sklenjeno posebno pogodbo in prejemal posebne račune, medtem ko so se za dodatne storitve običajno sklenili aneksi k osnovnim

---

¹ Vir: <http://www.telekom.si/>

pogodbam. ABM je namreč opravljal dejavnost nudenja ozkopasovnega dostopa do interneta oziroma tako imenovani klicni dostop (dial-up internet access) končnim uporabnikom.

II. SKLEP O UVEDBI POSTOPKA, ZAHTEVKI PRIJAVITELJA IN POVZETEK RELEVANTNIH DEJSTEV

3. ABM je z vlogo z dne 03.08.1999 prejeto na Urad dne 04.08.1999 podal zahtevek za uvedbo postopka ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja proti družbi Telekom Slovenije, v katerem je zatrjeval, da naj bi Telekom Slovenije zlorabil svoj položaj na trgu s tem da je družbi ABM:

1. Zavračal selitev zakupljenega voda po pogodbi št. 1485 A in izvedbo nadgradnje voda po pogodbi št. 1211

2. Zavračal vključitev številke iz posebne skupine 0880

3. Zavračal vzpostavitev medomrežne povezave

ABM je z vlogo z dne 25.07.1999, prejeto na Urad dne 26.08.1999, dopolnil svoj zahtevek z dodatno 4. (četrt) zahtevo in sicer: Zavračanje vključitve ABM-ovih CD ROM-ov v Telekomove ISDN 3000 pakete. Urad je presodil, da je vlagatelj zahtevka, družba ABM, v svoji vlogi izkazala pravni interes za izvedbo postopka, saj je iz navedb v vlogi in priložene dokumentacije izhajala verjetnost obstoja kršitev po 10. členu ZPOmK, ki prepoveduje zlorabo prevladujočega položaja na trgu.

4. Urad je s sklepom dne 08.09.1999 na zahtevo družbe ABM uvedel postopek zoper Telekom Slovenije zaradi izkazane verjetnosti obstoja kršitve 10. člena ZPOmK. Urad je v sklepu navedel, da je podana verjetnost, da je Telekom Slovenije zlorabil svoj prevladujoči položaj na trgu nudenja storitev dostopa do interneta (medomrežna povezava), na trgu storitev dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup ter na trgu govorne telefonije (ISDN). Iz obrazložitve sklepa je razvidno, da je bil postopek ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja s strani Telekoma Slovenije uveden za naslednje zatrjevane kršitve:

1. Zavračanje selitev zakupljenega voda po pogodbi št. 1485 A

2. Zavračanje vključitev številke iz posebne skupine 0880

3. Zavračanje vzpostavitve medomrežne povezave

4. Zavračanje vključitev CD ROM-a v Telekomove ISDN pakete

Glede zatrjevane kršitve zavračanje izvedbe nadgradnje voda po pogodbi št. 1211, Urad postopka ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja ni uvedel.

5. ABM v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev v točki II. navaja, da Povzetek relevantnih dejstev ne obravnava zatrjevane zlorabe neizvedbe nadgradnje voda po pogodbi št. 1211. Urad ugotavlja, da iz sklepa o uvedbi postopka z dne 08.09.1999 ne izhaja, da bi bil postopek uveden tudi glede te zatrjevane zlorabe. V skladu z prvim odstavkom 23. člena ZPOmK, Urad začne postopek po uradni dolžnosti, kadar izve za okoliščine, iz katerih izhaja verjetnost kršitve določb tega zakona ali na podlagi zahteve stranke. Tretji odstavek 23. člena ZPOmK določa, da če Urad v 30 dneh po vložitvi zahteve stranke ne izda sklepa o uvedbi postopka, se šteje, da je bil izdan sklep o zavrženju zahteve. Ker Urad glede zahteve ABM o uvedbi postopka ugotavljanja zatrjevane zlorabe neizvedbe nadgradnje voda po pogodbi št. 1211 ni izdal sklepa o uvedbi postopka, se v skladu s tretjim odstavkom 23. člena ZPOmK šteje, da je bil izdan sklep o zavrženju zahteve. Urad v skladu z 23. členom ZPOmK lahko začne postopek tudi po uradni dolžnosti, vendar Urad na podlagi preučitve celotne dokumentacije iz spisa kot tudi na podlagi navedb iz II. točke odgovora na Povzetek relevantnih dejstev ter na tej podlagi ugotovljenega dejanskega stanja ugotavlja, da glede te zatrjevane kršitve ne obstaja verjetnost kršitve določb ZPOmK. Urad na tej podlagi zaključuje, da ni izkazano dejansko stanje, ki bi vodilo k zaključku, da obstaja javna korist začeti postopek po uradni dolžnosti, s katerim bi ugotavljali morebitno zlorabo

prevladujočega položaja s strani Telekoma Slovenije d.d. zato iz tega razloga Urad ni začel postopka po uradni dolžnosti. Urad ugotavlja, da tako ni izpolnjen procesni pogoj za obravnavo te zahteve, zato je navedba ABM v II. točki odgovora na Povzetek relevantnih dejstev neutemeljena.

6. Urad je dne 17. 09. 1999 v Uradnem listu, št. 76/99 objavil izvleček sklepa o uvedbi postopka hkrati s pozivom za prijavo udeležbe v postopku. Udeležbe v postopku ni prijavila nobena fizična ali pravna oseba.

7. Na podlagi sklepa o uvedbi postopka, dokumentov v spisu in izvedenih dejanj v postopku ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja Telekoma Slovenije, je Urad dne 15.07.2000 izdal delno odločbo št.: 3073-5/99-62. Z delno odločbo je Urad ugotovil, da je Telekom Slovenije zlorabil svoj prevladujoč položaj na trgu govorne telefonije v Republiki Sloveniji, s tem da je družbi ABM zavrnil ponudbo za poslovno sodelovanje oziroma vključitev njihovega CD ROM-a, na katerem je program za dostop do interneta, v ISDN pakete, ki jih je ponujal Telekom Slovenije. Telekom Slovenije je zoper delno odločbo Urada na Upravnem sodišču vložil tožbo. Upravno sodišče je s sodbo dne 04.07.2002 delno odločbo odpravilo in vrnilo zadevo v ponovni postopek na Urad. Urad je v skladu s sodbo upravnega sodišče ponovno dne 04.05.2004 izdal delno odločbo št.: 3073-9/02-4, zoper katero je Telekom Slovenije ponovno vložil na Upravno sodišče tožbo na odpravo odločbe.

8. Urad je dne 04.12.2006 s strani družbe ABM prejel dopis v katerem je navedeno, da odstopajo od zahteve za uvedbo postopka pod točko 3 in sicer zavračanje vzpostavitve medomrežne povezave. Glede zatrjevanih zlorab, ki naj bi nastale z zavračanja selitve zakupljenega voda po pogodbi št. 1485 A in zavračanjem vključitve številke iz posebne skupine 0880, pa ABM poziva k dokončanju postopka.

9. Urad je dne 16.07.2007 s strani družbe ABM prejel dopis s katerim preklicuje umik zahteve za uvedbo postopka pod točko 3, ki jo je podal dne 04.12.2006 in sicer zavračanje vzpostavitve medomrežne povezave iz razloga, ker je bila družba SiOL 30.03.2007 pripojena k družbi Telekom Slovenije (ABM v vlogi napačno navede datum pripojitve 01.03.2007).

10. Dne 30.07.2007 je Urad izdal Povzetek relevantnih dejstev, ki ga je poslal strankama družbi ABM in družbi Telekom Slovenije, ter ju pozval, da se v roku 15 dni po prejemu le tega izjavita glede ugotovitev vsebovanih v Povzetku. Urad je dne 22.08.2007 prejel odgovor s strani družbe ABM in dne 03.09.2007 odgovor s strani družbe Telekom Slovenije. Navedbe v obeh odgovorih je Urad skrbno preučil. V nadaljevanju obrazložitve so presojane zgolj navedbe glede dejstev in dokazov za katere je Urad presodil, da so potrebni dodatne argumentacije in navedbe glede dejstev in dokazov, ki so bili Uradu do izdaje Povzetka relevantnih dejstev neznan. Urad se tudi ni opredeljeval glede navedb, ki se nanašajo na zahtevke družbe ABM, ki so bili po 2. in 3. točki izreka zavrtnjeni, razen v delih, ki so bili potrebni argumentacije zavrtnitve. Do vseh ostalih navedb, ki se v odgovorih na Povzetek relevantnih dejstev ponavljajo in so Uradu znana že iz ugotovitev v postopku in so navedena v Povzetku relevantnih dejstev, se Urad ni ponovno opredeljeval.

III. DOKUMENTI, S KATERIMI RAZPOLAGA URAD

11. Urad razpolaga z dokumenti, ki so mu jih tekom postopka posredovali družba ABM, Telekom Slovenije in dokumenti v obliki zapisnikov ustnih obravnav. Vsi dokumenti se nahajajo v obravnavanem spisu št. 3073-5/99 in spisu št. 3073-9/2002.

IV. DEJANSKO STANJE

Glede zahtevka zavračanja selitve zakupljenega voda po pogodbi št. 1485 A je Urad v okviru ugotovitvenega postopka in pri pregledu pridobljenih dokumentov ugotovil naslednje:

12. Družba ABM je z dopisom z dne 20.02.1999 na Telekom Slovenije (prejeto 22.02.1999) vložila zahtevek za preselitev enega konca zakupljenega telefonskega voda za prenos podatkov po pogodbi št. 1485 A in sicer iz relacije Prešernova 10 – Cigaletova 10 na lokacijo Prešernova 10 – Peričeva 11, vse v Ljubljani. Preselitev voda je bila potrebna, ker je ABM zamenjal poslovnega partnerja, ki mu je zagotavljal priklop na internet. Preselitev voda je bila pomembna za nadaljnje poslovanje družbe ABM.

13. Telekom Slovenije je z dopisom dne 28.06.1999 ABM-u podal odgovor v katerem pojasnjuje, da vod ni bil preseljen v zelenem roku zaradi neplačila pogodbenih obveznosti do Telekoma Slovenije in da bo vod preseljen po poravnavi vseh obveznosti do Telekoma Slovenije. Telekom Slovenije je navedel, da je običajen rok za izvedbo 15 delovnih dni oziroma 45 delovnih dni od podpisa pogodbe, odvisno od tega ali je napeljava omrežja že zgrajena ali ne.

14. Z dopisom z dne 15.07.1999 ABM-u, Telekom Slovenije vztraja in pogojuje preselitev zakupljenega voda s plačilom obveznosti po pogodbi št.: P1543 in plačilom obveznosti za uporabo storitev [REDACTED]. Za obe terjatvi je Telekom Slovenije na sodišče vložil predloga za izvršbo, zoper katera je ABM ugovarjal.

15. Telekom Slovenije v dopisu z dne 10.08.1999 odstopa od zahteve po plačilu terjatve po pogodbi št. P1543. Telekom še enkrat navede, da do poravnave vseh zapadlih obveznosti, preselitev voda po pogodbi št. 1485 A ne bo izvedena. Telekom navede, da je ABM v zvezi z reklamacijo računov za zakupljeni vod po pogodbi št. 1485 A dolžan poravnati vse račune do vključno meseca aprila, za obdobje maj - avgust pa Telekom Slovenije ABM-u izjemoma dovoli začasni status zamrznitve plačil. Če se v tem času ne dogovorijo o plačilih, bo Telekom Slovenije pogodbo št. 1485 A odpovedal s 15-dnevnim odpovednim rokom. Nadalje Telekom Slovenije navede, da zahteva za preselitev z dne 20.02.1999 ni bila realizirana zaradi tehničnih problemov.

Telekom Slovenije navede, da v zvezi z navedenim zakupom obstaja dolg ABM-a iz naslova [REDACTED] v znesku [REDACTED], kar ponovno navede v dopisu z dne 28.10.1999.

16. 30.08.1999 je ABM na URST vložil zahtevek za izdajo odločbe Telekomu Slovenije o oddajanju vodov javnega telekomunikacijskega omrežja.

17. Na ustni obravnavi pooblaščenec Telekoma Slovenije (odvetnik Gorec) izjavi, da je neizpolnjevanje določenih finančnih oziroma komercialnih obveznosti zadosten razlog za ravnanje Telekoma in ga zato ni mogoče označiti za zlorabo prevladujočega položaja. Telekom je prepričan, da je glede poslovnih odnosov z ABM ravnal v skladu s poslovno prakso in da tudi nov Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPod) upravi nalaga glede terjatev nove dolžnosti.

18. Z dopisom z dne 10.11.1999 je Telekom Slovenije posredoval Uradu podatek o višini neporavnanih obveznosti, skupaj v višini [REDACTED]. Telekom Slovenije navaja, da ABM deluje neposlovno in da višina neporavnanih obveznosti potrjuje rizičnost sklepanja poslov z ABM v smislu 9. člena Zakona o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPod).

19. 18.11.1999 je bila na ustni obravnavi zaslišana [REDAKTIRANO], ki je potrdila navedbe Telekoma Slovenije, vsebovane v Uradu posredovanih dokumentih. Dodatno pa je še izpovedala, da obravnavana preselitev ni bila izvedena zaradi tehničnih težav v zvezi z investicijskim postopkom. Izpove še, da je g. [REDAKTIRANO] na sestanku sredi aprila 1999 izjavil, da ne bo plačeval zakupljenega voda, ki je predmet preselitve, ker ga ne more več uporabljati, ker ga je SiOL izključil iz uporabe interneta. Razlog za izključitev je neplačilo obveznosti [REDAKTIRANO]. Izpove, da se ABM-u novih storitev ne odobri zaradi neplačil in da je bil razlog za neizvršitev pogodbe št. 1485 A, neplačilo.

20. ABM v vlogi z dne 18.11.1999 navaja, da dolg iz naslova [REDAKTIRANO] ni v nikakršni zvezi z zakupom voda po pogodbi št. 1485 A, saj sta to dve popolnoma različni storitvi. Telekom Slovenije na to v dopisu dne 07.12.1999 odgovarja, da je bil z zakupom [REDAKTIRANO] s strani Telekoma Slovenije vod preseljen na SiOL in ker ABM ni plačal obveznosti iz tega naslova SiOL-u, ga je le ta izključil iz uporabe interneta, tako da ABM ni mogel več uporabljati tega voda. Telekom s tem odgovarja ABM-u na trditve, da dolg iz naslova [REDAKTIRANO] ni v nikakršni zvezi z zakupom po pogodbi št. 1485 A. Telekom Slovenije priloži tudi zapisnik sestanka z ABM-om z dne 08.07.1999, kjer je navedeno, da preselitev ni bila izvedena zaradi neporavnanih dolgov ABM-a. ABM je po pogodbi št. 1485 A tudi dolžan plačati zakupnino od meseca marca naprej.

21. ABM v dopisu z dne 15.04.2000 navaja, da je bila preselitev voda po pogodbi št. 1485 A namenjena povezavi s ponudnikom interneta družbo [REDAKTIRANO]. Navede, da bi povezava dveh ponudnikov interneta povečala konkurenčnost nasproti ponudniku interneta SiOL-u in da je Telekom iz tega razloga, pod pretvezo različnih izgovorov, hotel preprečiti (ali vsaj časovno zavleči) preselitev voda in vzpostavitev te povezave.

22. V dopisu z dne 11.05.2000 in prilogi z dne 10.05.2000, Telekom Slovenije ponovno navede, da je na vodu po pogodbi št. 1485 A nastal večinski dolg ABM-a iz naslova [REDAKTIRANO] za uporabo storitev interneta. Zato je bila odločitev, da se storitev ne opravi, po mnenju Telekoma Slovenije popolnoma razumljiva. Nadalje navede, da so ABM večkrat obvestili, da v skladu z načelom oziroma standardom vestnosti in skrbnosti dobrega gospodarja, pogojujejo vključitev oziroma opravljanje dodatnih storitev s tem, da so predhodno poravnane vse zapadle obveznosti ABM do Telekoma Slovenije. Pojasni tudi, da je bila v letu 1999 narejena razširitev TK omrežja in opreme na območju Bežigrayski dvor (Peričeva 11). V času prejetja vloge s strani ABM-a ni bilo možno vzpostaviti želene povezave, poleg tega je na tem vodu nastal večinski dolg ABM-a.

23. ABM v dopisu z dne 10.06.2000 navede, da na vodu po pogodbi št. 1485 A ni nastal nikakršen dolg ABM-a do Telekoma in da je ABM račune za ta vod redno plačeval. Res je ABM ta vod uporabljal za dostop do omrežja [REDAKTIRANO] podjetja [REDAKTIRANO], vendar je pri tem šlo za popolnoma drug posel in drugo pogodbo, ki nima nikakršne veze z vodom po pogodbi št. 1485 A.

24. V dopisu z dne 24.07.2000, Telekom navede, da so tehnične težave za preselitev voda odpravljene. ABM so večkrat pozvali, da potrdi izvedbo te storitve, vendar potrditve niso prejeli in zato so pogodbo odpovedali. Preselitev voda zato ni več možna, ABM pa lahko naroči vključitev novega voda.

25. ABM v dopisu z dne 14.09.2000 navede, da pri zahtevku za preselitev voda po pogodbi št. 1485 A, ki ga je Telekom Slovenije medtem že izključil, ne vztrajajo več. Telekom Slovenije je odpovedal pogodbo in vod izključil, ker ABM ni hotel podpisati nove pogodbe za omenjeni vod. ABM v zvezi s tem pojasni, da je Telekom Slovenije nenapovedano spremenil cenike in pogoje oddajanja vodov v zakup.

ABM pa tudi ni imel nobenega zagotovila, da bo po podpisu pogodbe vod res preseljen. Medtem pa je posel z [REDACTED] tudi že propadel.

Glede zahtevka zavračanja vključitev številke iz posebne skupine 0880 je Urad v okviru ugotovitvenega postopka in pri pregledu pridobljenih dokumentov ugotovil naslednje:

26. Družba ABM je dne 28.04.1998 na Telekom Slovenije vložila zahtevek za vključitev svoje številke 32-370 iz posebne skupine 0880, za nudenje dostopa do interneta. ABM je številko prejel na URST.

27. Telekom Slovenije je z dopisom z dne 08.06.1998 navedel pogoje in sicer: potrdilo URST o pridobljeni številki iz skupine 0880, dovoljenje URST za priključitev in uporabo telekomunikacijske opreme, dovoljenje za opravljanje storitev in sklenjeno naročniško razmerje za ISDN PA priključek za vsako klicno številko.

28. ABM je Telekomu Slovenije z dopisom dne 02.07.1998 posredoval: potrdilo URST o pridobljenih (dveh) številkah iz skupine 0880, dovoljenje URST za priključitev in uporabo telekomunikacijske opreme, izjavo URST, da dovoljenje za opravljanje storitev ni potrebno, ker še ni sprejeta regulativa (ustrezen Pravilnik je bil sprejet šele v novembru 1998). ABM je ugovarjal in se ni strinjal z zahtevo po dodatni sklenitvi naročniškega razmerja za ISDN PA priključek, kot pogoj za vključitev številke iz skupine 0880, saj ga ne potrebuje, ker je možno na že obstoječem priključku mešano (dvojno) obratovanje stare in nove številke.

29. Telekom Slovenije z dopisom z dne 03.07.1998 odgovarja in vztraja pri zahtevi za sklenitev naročniškega razmerja za ISDN PA (primarni) priključek. Pojasni, da je tehnološko potrebno za vsako številko 0880 vzpostaviti nov ISDN primarni priključek oziroma dostop.

30. Telekom Slovenije je pogodbo posredoval ABM-u v mesecu avgustu 1998, vendar je navedel nove pogoje. Eden od pogojev je bil izdelava PIZ (projekt izvedenih del) za ISDN PA priključek, na katerega bi se vključila številka iz posebne skupine 0880. Projekt je izdelalo podjetje [REDACTED], ki pa je bil na zahtevo Telekoma Slovenije potreben popravkov. ABM projekt PIZ predloži Telekomu Slovenije v dopolnjeni obliki konec decembra 1998. Po marcu 1999 projekta PIZ ni bilo potrebno več predložiti, ker novi Tehnični pogoji tega niso več zahtevali, kar potrdi tudi gospa [REDACTED] na ustni obravnavi dne 04.05.2000.

31. V novembru 1998 je začel veljati nov Pravilnik o pogojih za izdajo dovoljenja za opravljanje tržnih telekomunikacijskih storitev, na podlagi katerega je Telekom Slovenije od ABM-a zahteval predložitev Dovoljenja za opravljanje storitev izdanega s strani URST.

32. Telekom Slovenije z dopisom z dne 28.06.1999 in 07.07.1999, pogojuje vključitev številke 0880 z izpolnitvijo vseh predpisanih pogojev oziroma predložitvijo popolne dokumentacije.

33. ABM dne 15.07.1999 predloži Dovoljenje za opravljanje storitev in tako popolno dokumentacijo.

34. Telekom Slovenije dne 19.07.1999 z dopisom pogojuje podpis pogodbe po poravnavi vseh obveznosti do Telekoma Slovenije in sicer Obveznosti po pogodbi št. P1543, razen za obdobje april – november, obveznosti po računih za uporabo storitev [REDACTED] in obveznosti po pogodbah P1485, P1561, P1920, Z4361, Z30110, 79/85.

35. Dne 31.08.1999 je URST izdal sklep, da mora Telekom Slovenija v 15 dneh skleniti pogodbo o vključitvi številke 0880 in 0889.

36. Dne 18.11.1999 je bila na ustni obravnavi zaslišana gospa [REDACTED], ki izpriča, da je bila ABM-u posredovana tipska pogodba, na katero pa ABM ni odreagirala in da je bila problematika predložena MPZ, kjer naj bi se pripravila tipska pogodba. Na podlagi razgovorov med Telekomom Slovenije, MPZ in zainteresiranimi operaterji je prišlo do oblikovanja tipske pogodbe, kjer je bilo predvideno mešano obratovanje na enem priključku. Tako pogodbo je 18.03.1999 podpisal operater Perftech za številke 0889 in 0880. Kljub podpisani pogodbi Perftech številko 0880 na svojo željo ni uporabljal. Omenjeno potrjuje tudi Telekom Slovenije v svojem dopisu z dne 10.05.2000, kjer tudi navede, da je bilo mešano obratovanje s staro številko in novo 0880 možno.

37. Od poletja 1999 dalje Telekom trdi, da mešano (hkratno) obratovanje na enem ISDN priključku ni bilo več možno. 25.08.2000 je Urad prejel s strani Telekoma Slovenije tudi pojasnilo, da mešano obratovanje (nudenje interneta) s številko 0880 32xx skupaj z običajno številko na enem ISDN PA priključku ni možno zaradi problemov pri tarifiranju. To je bil tudi razlog, da je Telekom Slovenije iz tipske pogodbe umaknil določilo 15. člena o prehodnem mešanem obratovanju. Pojasni da je pri številki 0889 32xx mešano obratovanje možno na enem ISDN PA priključku, vendar je bila tarifa 0889 32xx dražja kot 0880 32xx.

38. ABM je dne 23.09.1999 Telekomu Slovenije vrnil v podpis posredovano pogodbo za vključitev številke 0880, kjer je dodal 15. člen, ki govori o prehodnem testnem obdobju mešanega delovanja obstoječe in nove posebne številke, kar pa je Telekom Slovenije zavrnil, saj možnosti mešanega obratovanja ni več.

39. Vlada je konec leta 1999 sprejela Odlok o spremembi odloka o tarifnem sistemu za prodajo telefonskih storitev (Ur. l. 102/99) s katero je podražila storitve navadnih števil, ki so tako dvakrat dražje kot 0880 in 0889, katere vključitev Telekom zavrača. Tako bi lahko ABM izgubil uporabnike, ki bi morali plačevati dvakrat dražje telefonske klice. Iz tega razloga ABM navede, da ne vztraja več pri mešanem obratovanju in da je Telekomu Slovenije že posredoval v podpis tipsko pogodbo brez člena o prehodnem obdobju mešanega obratovanja.

40. Dne 20.01.2000 ABM prejme s strani Telekoma Slovenije dne 12.01.2000 podpisano pogodbo za vključitev številke 0880 32-370, vendar je ABM zahteval dodaten ISDN priključek preko katerega bi bila vključena številka 0880 32-370. Z dvojnimi delovanjem obstoječega oštevilčenja na svojem priključku in nove številke 0880 na dodatnem ISDN PA priključku, bi bilo ABM-u omogočeno prehodno testno obdobje in mehkejši prehod uporabnikov na novo številko 0880 32-370. Dejstvo je, da je potrebno uporabnike na spremembo pripraviti, prav tako pa je potreben določen čas zagotavljati storitve preko starega oštevilčenja zaradi morebitnih težav pri delovanju ali izpadu nove številke.

41. Telekom Slovenije ABM dne 26.01.2000 obvesti, da bo izvedel priključitev številke 0880 na obstoječi ISDN PA priključek, medtem ko bo obstoječe oštevilčenje izključeno. ABM se v odgovoru z dne 27.01.2000 s tem ne strinja in ne dovoli priključitve številke 0880 na tak način. Edinega ISDN PA priključka ABM ne bi mogel uporabiti za testne namene, poleg tega bi bilo moteno zagotavljanje internetnih storitev uporabnikom ter otežen prehod uporabnikov na novo številko. Iz tega razloga in ker mešano obratovanje ni več mogoče, je ABM naročil dodatni ISDN PA priključek. ABM je sicer naročilo za dodatni ISDN PA priključek podal že 21.06.1999 iz razloga povečanja kapacitet na obstoječem ISDN PA priključku, vendar mu ga Telekom Slovenije ni hotel izvesti. V dopisu z dne 21.09.1999 je Telekom

Slovenije navedel, da ABM-u ne more realizirati nobenih novih storitev vse dokler ne bodo poravnane vse neplačane obveznosti.

42. V februarju 2000 je ABM prejel podpisano pogodbo o priključitvi ISDN PA priključka. Na ustni obravnavi dne 05.04.2000 pooblaščenec Telekoma Slovenije Gorec izpove, da je bila pogodba podpisana 11.02.2000, vključitev pa je sledila 21.02.2000.

43. V vlogi z dne 17.04.2000 posredovani Uradu, Telekom Slovenije navede, da je po plačilu določenih zapadlih obveznosti iz naslova zakupljenih vodov v začetku leta 2000 s strani ABM-a, Telekom Slovenije sklenil pogodbo za novi ISDN PA priključek in vključil številko 0880. Številka 0880 bi bila lahko vključena že na obstoječem ISDN PA priključku, vendar ABM tega ni dovolil.

V. PRESOJA RAVNANJ TELEKOMA SLOVENIJE Z VIDIKA PRAVIL KONKURENCE

A) PREPOVED ZLORABE PREVLAJUJOČEGA POLOŽAJA

44. ZPOMK v prvem odstavku 10. člena določa, da so prepovedane zlorabe prevladujočega položaja na trgu. S prevladujočim položajem podjetja na trgu je mišljen položaj, ko podjetje glede določenega blaga ali določene storitve nima konkurentov ali ima na trgu le nepomembno konkurenco ali ima v primerjavi s konkurenti občutno boljši položaj glede na tržni delež, možnosti za financiranje, možnosti za nakup in prodajo, glede na dejstva, ki druga podjetja ovirajo pri vstopu na trg.

45. Kot določa ZPOMK, se šteje, da ima podjetje prevladujoč položaj na trgu, če je njegov delež prodaje ali nakupa blaga ali storitve v Republiki Sloveniji večji od 40 odstotkov. Gre za zakonsko domnevo, ki jo je kot tako mogoče ovreči. Tržni delež ne pokaže vedno prave slike tržne strukture in gospodarske moči subjekta naupoštevem trgu.

46. ZPOMK v nadaljevanju primeroma našteva tipične primere zlorab, med drugim tudi pogojevanje sklepanja pogodb s sprejemom dodatnih obveznosti, ki po svoji naravi in glede na trgovinske običaje niso povezane z vsebino teh pogodb. ZPOMK določa prepovedi zgolj primeroma in torej ne izključuje prepovedi drugih zlorab prevladujočega položaja na trgu.

B) PODREJENOST ZPOMK

Upoštevni trg

a) Upoštevni storitveni trg

47. Pri opredelitvi upoštevnihi proizvodnih/storitvenihi trgov so pomembni proizvodi oziroma storitve, ki so med seboj zamenljivi s strani kupcev, zato je potrebno ugotoviti, kateri proizvodi oziroma storitve na trgu tekmujejo s proizvodi/storitvami podjetja, ki naj bi imelo prevladujoči položaj. Z vidika pravil konkurence se pri tem upošteva zamenljivost povpraševanja, zamenljivost ponudbe, potencialno konkurenco in vstopne ovire ter v drugem koraku presojo dejanskihi pogojev konkurence na trgu². Kadar se na različne

---

² Navodilu o načinu in pogojih določanja upoštevnihi trga (UL RS, št. 83/00 in 69/02) in Obvestilo Komisije o opredelitvi upoštevnihi trga za namene konkurenčnihi prava Skupnosti (UL C 372, 9. 12. 1997)

proizvode oziroma storitve nanašajo različni pogoji ponudbe in povpraševanja, ti proizvodi predstavljajo različne upoštevne trge. Urad je sprejel navedbe v prejetih odgovorih na Povzetek relevantnih dejstev strank ABM v točki I. odgovora in Telekom Slovenije v točki I./1. glede opredelitve upoštevni trgov kot trgov »ozkopasovnega dostopa« oziroma klicni dostop (dial-up internet access). Urad je ob upoštevanju navedb in ponovni presoji dejanskega stanja za zatrjevano kršitev zavračanja selitve zakupljenega voda po pogodbi št. 1485 A opredelil veleprodajni trg storitev dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom na relacijah Prešernova 10 – Cigaletova 10 oziroma Prešernova 10 – Peričeva 11, vse v Ljubljani in za zatrjevano kršitev zavračanja vključitve številke iz posebne skupine 0880 veleprodajni trg govorne telefonije (ISDN) za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom.

48. Telekom Slovenije je bil v času zatrjevanih kršitev infrastrukturni operater. Upravljal je z javnim telekomunikacijskim omrežjem, ki je javna telekomunikacijska infrastruktura, ki omogoča prenos signalov med določenimi omrežnimi priključnimi točkami po žicah, z mikrovalovi, po optičnih nosilcih ali z drugimi elektromagnetnimi sredstvi. Na tej podlagi je Telekom Slovenije opravljal telekomunikacijske storitve, ki je skupen pojem za različne skupine storitev in ga dejansko sestavlja več upoštevni storitvenih trgov. Med drugimi storitvami je Telekom Slovenije nudil tudi storitev dostopa do interneta končnim uporabnikom preko svoje hčerinske družbe SiOL (pred tem poslovne enote Telekoma Slovenije), ki je v 100% lasti Telekoma Slovenije. Podobno kot ponudnik interneta ABM in drugi ponudniki, je moral tudi SiOL za potrebe nudenje interneta končnim uporabnikom uporabljati podatkovne vode Telekoma Slovenije in posebne številke za klicni dostop do interneta, ki jih je vključil Telekom Slovenije.

49. Upoštevni veleprodajni trg storitev dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom, je Urad opredelil kot trg, kjer ponudniki internetnih storitev pri Telekomu Slovenije zakupijo določene telekomunikacijske vode z namenom povezati prenos podatkov med posameznimi omrežnimi priključnimi točkami v delih, kjer svoje omrežne infrastrukture nimajo. Pri tem je treba ločiti namen in uporabo vodov od samega zakupa vodov, kot to ugotavlja tudi Agencija za pošto in elektronske komunikacije RS v dopisu št. 3820-17/2007/7 z dne 24.09.2007. Res gre pri tem za dve različni storitvi, vendar je Urad širšo dikcijo upoštevne trga navedel ravno iz razloga jasnejše in s tem pravilnejše opredelitve upoštevne trga oziroma namena in uporabe teh vodov, ki je bil v primeru internetnega ponudnika ABM, nudenje storitve dostopa do interneta končnim uporabnikom. Dejstvo je namreč, da je ABM kot internetni ponudnik, kot tudi vsak drug internetni ponudnik, ki ni imel svoje omrežne infrastrukture oziroma zgrajeno le delno, potreboval zakupljene vode za povezavo v internetno omrežje.

50. Upoštevni veleprodajni trg govorne telefonije (ISDN) za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom, je Urad opredelil kot trg, kjer Telekom Slovenije, na zahtevo vsakokratnega ponudnika internetnih storitev, vzpostavi temu ponudniku ISDN primarni priključek in mu na njem vključi posebno številko, preko katere imajo končni uporabniki s klicem preko modema dostop do internetnih storitev posameznega ponudnika, s katerim so sklenili pogodbo o zagotavljanju internetnih storitev.

51. Telekom Slovenije v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev, v točki I./3. izpodbija ugotovitve Urada, da na veleprodajnem trgu storitev dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom ni bilo ustreznega substituta. V zvezi s tem je Telekom Slovenije predlagal, naj Urad zasliši predstavnika Elektra Slovenije d.o.o. in opravi poizvedbe pri Elektru Slovenije d.o.o. Nadalje je Telekom Slovenije tudi predlagal, naj Urad v zvezi s

tem opravi poizvedbe tudi pri Agenciji za pošto in elektronske komunikacije RS, koliko in komu je bilo v spornem obdobju izdanih dovoljenj za dajanje telekomunikacijskih vodov v zakup. Urad je sprejel predlog Telekom Slovenije kot utemeljen in poslal na Agencijo za pošto in elektronske komunikacije RS vlogo za izdelavo mnenje v smislu, kot je predlagal Telekom Slovenije. Mnenje št. 3820-17/2007/7 z dne 24.09.2007, ki ga je Urad prejel dne 25.09.2007, je poleg posredovanih odgovorov vseboval tudi spisek 11 registriranih izvajalcev storitve dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup, na dan 08.06.2000. Glede na priloženi spisek izvajalcev je Urad vsem izvajalcem poslal zahtevo za posredovanje podatkov, v kateri je zahteval naj se izjasnijo o tem ali so imeli v letih 1999 in 2000 ustrezno infrastrukturo, ki bi bila lahko substitut Telekomovi infrastrukturi za vzpostavitev in dajanje vodov v zakup, kolikšen je bil po njihovi oceni tržni delež, evidenco opravljenih storitev, podatke o kapacitetah in ali so imeli na relaciji med točkami Prešernova 10 – Cigaletova 10, oboje v Ljubljani in Prešernova 10 – Peričeva 11, oboje v Ljubljani ustrezno telekomunikacijsko infrastrukturo oziroma telekomunikacijske vode za vzpostavitev in dajanje teh vodov v zakup z namenom vzpostaviti omrežno priključno točko na teh relacijah. Urad je mnenje Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS skupaj z zahtevo za posredovanje podatkov poslal tudi družbi ABM v izjasnitev.

52. Urad je na podlagi prejetih odgovorov s strani operaterjev oziroma takratnih alternativnih izvajalcev ugotovil, da razen Elektra Slovenije d.o.o. nihče od izvajalcev ni imel ustreznih kapacitet oziroma drugih možnosti, ki bi podjetju ABM omogočale preselitev voda med točkami Prešernova 10 – Cigaletova 10, oboje v Ljubljani in Prešernova 10 – Peričeva 11, kot je to zahtevala družba ABM od Telekom Slovenije na podlagi pogodbe št. 1485 A. Elektro Slovenije d.o.o. v svojem dopisu z dne 28.09.2007 prejetem na Urad 12.10.2007 pojasnjuje, da mu je bilo dne 03.03.1999 izdano s strani takratne Uprave RS za telekomunikacije dovoljenje za opravljanje telekomunikacijskih tržnih storitev, med drugim tudi dajanje telekomunikacijskih vodov v zakup. Nadalje pojasnjujejo, da je bila sicer takratna optično – komunikacijska infrastruktura uporabljena primarno za izvajanje telekomunikacijske podpore primarni dejavnosti, to je vodenje elektroenergetskega sistema Slovenije, da pa se je del te infrastrukture uporabljal in bil tudi posebej zgrajen tudi za povezave do pomembnih uporabnikov oziroma podjetij, ki so opravljala telekomunikacijske storitve, kar je razvidno tudi iz Priloge 2 tega dopisa, kjer so prikazani tehnični in finančni parametri pogodb in aneksov po zakupljenih medkrajevnih vodih. Nadalje tudi v dopisu navedejo, konkretne podatke o izvedeni direktni optični povezavi na lokaciji Peričeva 13 – Prešernova 10, kot tudi možnost realizacije povezave med Prešernovo 10 – Cigaletovo 10.

53. Družba ABM v odgovoru z dne 03.10.2007 prejetega na Urad dne 04.10.2007, navaja, da so uporabljali edino in zgolj telekomunikacijsko omrežje in storitve oziroma telekomunikacijske vode Telekom Slovenije, ter da niso zaprosili alternativnih izvajalcev za vzpostavitev in dajanje telekomunikacijskih vodov v zakup na nobeni relaciji, tudi ne na relacijah med točkami Prešernova 10 – Cigaletova 10 oziroma Prešernova 10 – Peričeva 11, oboje v Ljubljani. Nadalje navaja, da jim tudi ni bilo znano, da bi na teh relacijah obstajali alternativni izvajalci za vzpostavitev telekomunikacijskega voda. Tudi Elektro Slovenije d.o.o. je dovoljenje za dajanje telekomunikacijskih vodov v zakup pridobil šele 03.03.1999, medtem ko je ABM dal na Telekom Slovenije zahtevek že 20.02.1999. Nadalje navede, da je bila selitev zakupljenega voda po ceniku Telekom Slovenije bistveno cenejša kot vzpostavitev novega voda.

54. Iz odgovora družbe ABM je povzeti nasprotujoče si trditve. Po eni strani družba ABM zatrjuje, da niso zaprosili alternativnih izvajalcev, medtem ko na drugi strani zatrjuje, da je bila najcenejša varianta selitve zakupljenega voda varianta po ceniku Telekom Slovenije. Nadalje ABM navaja, da po njihovem vedenju na zadevnih relacijah niso obstajali alternativni izvajalci. Na tem mestu se vzpostavlja domneva, da je ABM kljub temu, da je vedel za alternativne možnosti, vztrajal na zahtevku do Telekom Slovenije.

Slovenije, da mu preseli vod, po trditvah ABM zato, ker naj bi bil Telekom Slovenije najcenejši, čeprav ne navede cenovne primerjave z alternativnimi izvajalci. Urad na tem mestu ugotavlja, da po vsej verjetnosti ABM sploh ni raziskal trga alternativnih izvajalcev in torej izkoristil vseh možnosti, ki mu jih je nudil trg.

55. Urad na podlagi prejetih odgovorov s strani takratnih alternativnih izvajalcev med njimi odgovora Elektra Slovenije d.o.o in odgovora s strani Agencije za pošto in elektronske komunikacije RS ter odgovora ABM, zaključuje, da na zadevnem upoštevnom trgu storitev dajanja telekomunikacijskih vodov v zakup Urad ne more z gotovostjo ugotoviti, da je imel Telekom Slovenije v letih 1999 in 2000 na tem trgu oziroma na konkretnih relacijah med točkami Prešernova 10 – Cigaletova 10, oboje v Ljubljani in Prešernova 10 – Peričeva 11, oboje v Ljubljani prevladujoč položaj. Iz dopisa Elektra Slovenije d.o.o. izhaja, da je imel Elektro Slovenije d.o.o. možnost vzpostaviti povezavo med zadevnimi točkami, čeprav zahtevka od družbe ABM konkretno nikoli ni dobil. Ker Urad tako ne more z gotovostjo ugotoviti prevladujočega položaja Telekoma Slovenije, Urad nadalje tudi ne more ugotoviti zlorabe prevladujočega položaj kot to zatrjuje ABM v svojem zahtevku za uvedbo postopka ugotavljanja zlorabe prevladujočega položaja proti družbi Telekom Slovenije, v katerem je med drugim zatrjeval, da naj bi Telekom Slovenije zlorabil svoj položaj na trgu s tem da je družbi ABM zavrnil selitev zakupljenega voda po pogodbi št. 1485 A. Dejstvo, da je ABM podal na Telekom Slovenije zahtevek 20.02.1999 (prejetega na Telekom Slovenije 22.02.1999³), Elektro Slovenije d.o.o. pa je dobil dovoljenje za dajanje telekomunikacijskih vodov v zakup 03.03.1999, po mnenju Urada ne predstavlja relevantne ugotovitve, saj gre za razmeroma kratko časovno obdobje 11 dni (oziroma 9 dni) in zato to dejstvo ne vpliva na končno presojo Urada glede zatrjevane zlorabe. Urad zato na podlagi dejstev, ki so bila v postopku ugotovljena na novo po izdaji Povzetka relevantnih dejstev dne 30.07.2007 in presoje celotnega dejanskega stanja, kot navedeno zgoraj, zaključuje, da se zahtevek družbe ABM v tem delu zavrne, kot to izhaja iz 2. točke izreka.

56. Na veleprodajni trg govorne telefonije (ISDN) za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom ustreznega substituta ni bilo, omenjena storitev oziroma tehnološka rešitev pa je bila edina razpoložljiva in mogoča. Nobena druga storitev oziroma tehnologija ni mogla nuditi ustrezne primerljive rešitve, saj je Telekom edini ponujal vzpostavitev ISDN priključka in na njem vključitev posebnih števil. Z vidika zamenljivosti ponudbe je bilo nemogoče pričakovati, da bi lahko posamezno podjetje imelo tolikšna sredstva in znanja, da bi v razumljivem oziroma kratkem časovnem obdobju ponudilo ustrezno primerno oziroma zamenljivo storitev. Potencialne konkurence na tem trgu kratkoročno ni bilo pričakovati, saj je izgradnja alternativnega telekomunikacijskega omrežja, ki bi ponudilo obravnavane storitve, finančno zahteven in dolgotrajen proces.

57. Iz opredelitve upoštevne trga veleprodajni trg govorne telefonije (ISDN) za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom Urad ugotavlja, da je bilo s strani Telekoma Slovenije vključevanje posebnih števil preko katerih se je omogočil dostop do interneta, ponudnikom internetnih storitev brez možnosti lastne vključitve posebnih števil, bistvenega oziroma nujnega pomena za opravljanje storitev nudenja dostopa do interneta končnim uporabnikom. Poleg tega je omrežje Telekoma Slovenije preko govornih telefonskih priključkov edino omogočalo dostop do večjega števila končnih uporabnikov in potencialnih naročnikov interneta. Telekom Slovenije je imel namreč edini zgrajeno omrežje, ki je bilo zelo razvejano in dostopno povsod tam, kjer je bil splošni in večinski komercialni interes ponudnikov za opravljanje telekomunikacijskih storitev, kot je storitev

---

³ Tako Telekom Slovenije v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev v točki II./1. Smiselno je, da je dopis, ki je datiran 20.02.1999 bil poslan po pošti in ga je Telekom Slovenije prejel 22.02.1999

širokopasovnega dostopa do interneta in posledično temu vključitev posebnih števil za klicni dostop do interneta ponudnikom internetnih storitev.

58. Telekom Slovenije je v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev v točki I./4. zahteval postavitev izvedenca za določitev upoštevni trgov. Urad je presodil, da postavitev izvedenca ni potrebna, saj je Urad sam ustrezno določil upoštevne trge. Urad dodatno pojasnjuje, da sektorska regulacija sicer natančno določa s Splošnim aktom o določitvi upoštevni trgov 18 upoštevni trgov, vendar Urad, ki *ex post* vodi konkurenčno pravni postopek po ZPOMK, ni obvezan in dolžan upoštevati te upoštevne trge in lahko sam v skladu s konkurenčnim pravom opredeli upoštevni trg popolnoma drugače glede na specifiko v posamezno obravnavanem primeru (člen 15/1 Direktive 2002/21/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 7. marca 2002, o skupnem regulativnem okviru za elektronska komunikacijska omrežja in storitve (okvirna direktiva / Framework Directive).

b) Upoštevni geografski trg

59. Upoštevni geografski trg obsega vsa področja, kjer si konkurenti na upoštevni proizvodnem trgu medsebojno konkurirajo pri prodaji ali nakupu proizvodov, v enakih pogojih konkurence. Pri določanju upoštevni geografskega trga se ne upoštevajo geografska področja, na katerih so pogoji konkurence pomembno različni. Urad je kot upoštevni geografski trg določil trg Republike Slovenije.

60. Taka določitev upoštevni geografskega trga je pogojena z dejstvom, da Telekom Slovenije nudi svoje storitev na celotnem ozemlju Republike Slovenije. Ustrezno temu ima tudi razvito telekomunikacijsko omrežje na celotnem ozemlju Republike Slovenije.

Prevladujoč položaj

61. Drugi in tretji odstavek 10. člena ZPOMK določata, kdaj se šteje, da ima določeno podjetje prevladujoč položaj na upoštevni trgu. Prevladujoč položaj je položaj ekonomske moči, ko podjetje lahko v precejšnji meri deluje na tem trgu neodvisno oziroma ko glede določene storitve nima konkurentov ali ima na trgu le nepomembno konkurenco in glede na tržni delež občutno boljši položaj, kar mu lahko omogoči preprečitev učinkovite konkurence ali zmanjšanje učinkovite konkurence na upoštevni trgu.

62. Telekom Slovenije upravlja s telekomunikacijskim omrežjem, ki predstavlja del telekomunikacijske infrastrukture. V času očitane kršitve je veljavni Zakon o telekomunikacijah v 25. točki 3. člena določal pojem telekomunikacijskih omrežij. Telekomunikacijsko omrežje so prenosni sistemi, lahko tudi centrale in druga oprema, ki omogočajo prenos signalov med določenimi omrežnimi priključnimi točkami po žicah, radijskih, optičnih ali drugih elektromagnetnih sistemih.

63. Urad ugotavlja, da je imel Telekom Slovenije v času očitanih kršitev, na upoštevni trgu, veleprodajni trg govorne telefonije (ISDN) za zagotavljanje ozkopasovnega dostopa do interneta končnim uporabnikom, prevladujoč položaj oziroma celo monopolni položaj. Tehnične značilnosti omrežij se razlikujejo, zaradi česar tudi ni mogoče nuditi vseh telekomunikacijskih storitev preko vseh omrežij. Urad ugotavlja, da je telekomunikacijsko omrežje Telekoma Slovenije edino zagotavljalo možnost opravljanja zadevni storitev in je v tem primeru predstavljalo neizogibni monopol.

Presoja zlorabe

64. Sodišče ES je zavzelo stališče, da ugotovitev o prevladujočem položaju podjetja ne pomeni inkriminacije, temveč le dejstvo, da je ne glede na razloge za tak položaj, temu podjetju naložena posebna odgovornost, na podlagi katere si ne sme dovoliti ravnanja, ki bi ogrozilo konkurenco na skupnem trgu.

65. Zloraba prevladujočega položaja se nanaša na tista ravnanja podjetij s prevladujočim položajem, ki so po svoji vsebini takšna, da lahko prizadenejo strukturo trga, na katerem je že zaradi samega dejstva prisotnosti navedenega podjetja na tem trgu stopnja konkurence zmanjšana. Zloraba je torej takšno obnašanje podjetij, ki ne temelji na njihovi ekonomski učinkovitosti.

66. Urad ugotavlja, da je bil časovni okvir kršitve zavračanja vključitev številke iz posebne skupine 0880, čas od 28.04.1998, ko je družba ABM na Telekom Slovenije vložila zahtevek za vključitev svoje številke 32-370 iz posebne skupine 0880, do 11.02.2000, ko je bila podpisana pogodba o vzpostavitvi ISDN PA priključka in vključena številka 0880.

67. Telekom Slovenije je za vključitev številke 0880 zahteval izpolnitev določenih pogojev⁴, katere je ABM Telekomu Slovenije izpolnil, ni pa se strinjal z zahtevo oziroma pogojem po dodatni sklenitvi naročniškega razmerja za ISDN PA priključek.⁵ Telekom Slovenije je vztrajal pri izpolnitvi tega pogoja⁶ in dodatno zahteval izpolnitev novega pogoja in sicer izdelavo Projekta izvedenih del za ISDN PA priključek.⁷ ABM je projekt predložil Telekomu v dopolnjeni obliki konec decembra leta 1998. Takšen projekt kasneje po marcu 1999 ni bil več potreben.⁸ Telekom Slovenije je po tem zahteval izpolnitev še dodatnega pogoja in sicer predložitev Dovoljenja za opravljanje storitev, ki sicer sprva ni bil potreben in bi ob hitrem reševanju ABM-ovega zahtevka sploh ne bi bil potreben.⁹ Ko je ABM dne 15.07.1999 končno izpolnil vse pogoje je Telekom Slovenije pred podpisom pogodbe zahteval izpolnitev novega pogoja in sicer plačilo vseh nepravilnih obveznosti.¹⁰ Kasneje je nastal zaplet glede mešanega (hkratnega) obratovanja stare in nove številke 0880 na enem ISDN PA priključku, saj od poletja 1999 dalje to ni bilo več mogoče.¹¹ ABM je še naprej vztrajal pri prehodnem mešanem obratovanju na enem ISDN PA priključku.¹² Konec leta 1999 so se z Vladnim Odlokom podražile storitve navadnih števil, ki so bile tudi do dvakrat dražje kot posebne številke 0880 ali 0889. Ker je bila nevarnost, da bi ABM svoje uporabnike izgubil, je bil prisiljen odpovedati se zahtevi po mešanem obratovanju.¹³ Dne 20.01.2000 je ABM od Telekoma sicer prejel podpisano pogodbo za vključitev številke 0880 32-370, vendar je ABM zahteval dodaten ISDN priključek, preko katerega bi bila vključena številka 0880 32-370. Z dvojnimi delovanjem obstoječega oštevilčenja na svojem priključku in nove številke 0880 na dodatnem ISDN PA priključku, bi bilo ABM-u omogočeno prehodno testno obdobje in mehkejši prehod uporabnikov na novo številko 0880 32-370. Dejstvo je, da je potrebno uporabnike na spremembo pripraviti, prav tako pa je potreben določen čas zagotavljati storitve preko starega oštevilčenja zaradi morebitnih težave pri

⁴ Tako Telekom Slovenije v dopisu z dne 08.06.1998 (glej točko 27.)

⁵ Glej točko 28.

⁶ Tako Telekom Slovenije v dopisu z dne 03.07.1998 (glej točko 29.)

⁷ Glej točko 30.

⁸ Glej točko 30.

⁹ Glej Točko 28. in 31.

¹⁰ Tako Telekom Slovenije v dopisu z dne 19.07.1999 (Glej točka 34) in v dopisu z dne 21.09.1999 (Glej točka 41.)

¹¹ Glej točko 36. in 37.

¹² Glej točko 38.

¹³ Glej točko 39.

delovanju ali izpadu nove številke.¹⁴ Končno je Telekom Slovenije dne 11.02.2000, podpisal pogodbo o vzpostavitvi dodatnega ISDN PA priključka in vključil številko 0880.

68. Urad z vidika konkurenčno pravne presoje kot neutemeljeno sprejema navedbo Telekoma Slovenije v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev v točki II./ 2. in 11., da je bilo ABM-u šele 14.07.1999 izdano Dovoljenje za opravljanje tržno telekomunikacijskih storitev globalnih in multimedijskih zvez in da ga ni predložil oziroma ga je predložil pozno in tako sam zavlačeval postopke priključitve. Navaja, da ABM v času ko ni imel Dovoljenja ni smel opravljati storitev, kar pomeni, da ravnanja ABM v tem času ne morejo imeti vpliva na konkurenco na trgu. Urad v tej točki zavrača navedbe Telekoma Slovenije. ABM je Telekomu Slovenije dne 02.07.1998 posredoval dopis v katerem je predložil izjavo URST, da dovoljenje za opravljanje storitev ni potrebno, ker še ni sprejeta regulativa (ustrezen podzakonski predpis Pravilnik o pogojih za izdajo dovoljenj za opravljanje tržnih telekomunikacijskih storitev, ki ga je izdal minister za promet in zveze in ki je bil kasneje sprejet šele v novembru 1998 – Uradni list RS 75/1998 z dne 04.11.1998)¹⁵. Zatrjevano zavlačevanje s strani ABM, ne vzdrži logičnega zaključka, saj je bilo ABM več kot očitno v interesu čimprej vključiti št. 0880, ne pa da bi zadevo zavlačeval. Poleg tega Telekom Slovenije v skladu s takrat veljavnim ZTel-om ni bil pristojen zahtevati od operaterja predložitev Dovoljenja za opravljanje tržnih telekomunikacijskih storitev iz 1.odstavka 16. člena ZTel. Od operaterjev je to zahteval sam zakon (ZTel), katerega inšpekcijski nadzor je v skladu z VII. poglavjem ZTel izvajal Prometni inšpektorat RS. Dodatno Urad ugotavlja, da je Telekom Slovenije tudi po tem, ko je ABM dne 14.07.1999 pridobil Dovoljenje, evidentno zavračal vključitev številke iz posebne skupine 0880 z zahtevo po izpolnitvi dodatnega pogoja in sicer plačilo vseh neporavnanih obveznosti. Končno je 31.08.1999 URST izdal tudi sklep, da mora Telekom Slovenije v 15 dneh skleniti pogodbo o vključitvi števil 0880 in 0889. Glede na to, da je ABM vložil vlogo za pridobitev dovoljenja dne 28.12.1998 in da je Telekomu Slovenije v vmesnem času večkrat predložil potrdilo s strani URST, da ABM izpolnjuje pogoje za izdajo dovoljenja, da pa mora počakati na vrstni red reševanja prejetih vlog, Urad ugotavlja, da bi ob hitrem reševanju vloge ABM za priključitev številke 0880, ne bi prišlo do tovrstnih zapletov. Očitno je Telekom Slovenije vedno znova iskal izgovore, na podlagi katerih je kot operater s prevladujočim položajem evidentno zavlačeval vključitev št. 0880 in s tem izkrivljaj konkurenco.

69. Telekom Slovenije v točki II./15. odgovora na Povzetek relevantnih dejstev navaja, da je Ministrstvo za promet in zveze z odločbo št. 2667-78/99 z dne 24.03.2000 odpravilo sklep URST št. 330-003/98-024 z dne 27.08.1999, s katerim je bilo Telekomu Slovenije naložena dolžnost, da v 15 dneh od prejema sklepa sklene z ABM »pogodbo o tehničnih in komercialnih pogojih za dostop do izvajalcev storitev interneta preko klicnih števil 0880 in 0889«. Iz odločbe, ki jo je Urad na zaprosilo pridobil na Ministrstvu za promet (v spisu) izhaja, da sicer URST ni imel pravne podlage za izdajo izpodbijanega sklepa, da pa bi tovrsten sklep v skladu s tedaj veljavnim Zakonom o telekomunikacijah edino lahko izdal minister, pristojen za zveze, kot stvarno pristojen organ. Kljub temu Urad ugotavlja, da odločba s katero se odpravlja zadevni sklep ne vpliva na pravno presojo kršitve konkurenčnega prava v konkretnem primeru. Telekom Slovenije kot podjetje s prevladujočim položajem bi namreč moralo ne glede na izdani sklep ugoditi zahtevi ABM po vzpostavitvi številke 0880 in tako sklep v ničemer ne prejudicira konkurenčno pravnih pravil, temveč zgolj dopolnjuje oziroma skuša vzpodbuditi Telekom Slovenije k pravilnemu ravnanju. Zato tudi iz tega razloga, odprava tega sklepa ne predstavlja pomembnega pravnega dejstva, ki bi lahko vplivalo na ugotavljanje zlorabe prevladujočega položaja.

---

¹⁴ Glej točko 40.

¹⁵ Glej točko 28.

70. Telekom Slovenije se je v primeru zavračanja storitve ves čas genaralno skliceval, da storitev ni izvedel tudi zaradi neplačanih obveznosti ABM-a do Telekoma Slovenije. Glede teh obveznosti je Telekom Slovenije na sodišče vložil tudi predloge za izvršbo zoper katere je ABM ugovarjal.¹⁶ ABM se vseskozi ni strinjal s terjanim dolgom in je Urad z dopisom z dne 01.12.2006 obvestil, da je na sodišču pravnomočno zaključen postopek za dolg po pogodbi P1543 in postopek za dolg iz naslova [REDACTED]. Nadalje Urad ugotavlja, da obveznosti katere je ABM dolgoval, niso izhajale oziroma niso bile povezane z vključitvijo posebne številke 0880.

Iz dokumentacije v spisu predvsem pa s strani ABM dne 17.07.2007 predloženih kopij pravnomočnih sodb št. II Pg 287/2004 in I Pg 616/98, Urad ugotavlja, da naj bi Telekom Slovenije pogojeval izvedbo storitev ne samo z izpolnitvijo obveznosti, ki niso v povezavi z omenjenimi storitvami ampak naj bi bile to tudi obveznosti, do katerih Telekom Slovenije ni bil upravičen.

71. Urada nadalje ugotavlja, da je sklicevanje Telekoma Slovenije na ZFPPOd neutemeljeno. 9. člen ZFPPOd sicer govori o tem, da (tako 1.odstavek) mora uprava podjetja redno spremljati tveganja, ki jim je izpostavljeno pri svojem poslovanju, ter sprejeti ustrezne ukrepe s katerimi podjetje obvladuje ta tveganja, med drugimi (tako 2. odstavek) likvidnostna tveganja in tveganja neizpolnitve nasprotne stranke.

Urad ugotavlja, da Telekom Slovenije tekom postopka ni zadostno utemeljil svojih navedb iz katerih bi izhajalo, da bi bilo zaradi neplačanih (spornih) terjatev ABM po 5.členu ZFPPOd ogrožena likvidnost in solventnost Telekoma Slovenije.

72. Telekom Slovenije v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev v točkah II./ 4.,5.,6.,7. in 8. odgovarja na navedbe vsebovane v Povzetku relevantnih dejstev glede pogojevanja izvedbe storitev s predhodnim plačilom terjatev in glede spornosti teh terjatev. Kot je razvidno iz dejstev ugotovljenih v postopku in kot izhaja že iz ugotovitev v Povzetku relevantnih dejstev je Telekom Slovenije z dopisom z dne 10.08.1999 odstopil od zahteve po plačilu terjatve po pogodbi št. P1543, prav tako je ABM ugovarjal plačilu terjatev za uporabo storitev » [REDACTED] « o čemer je bil sprožen postopek izvršbe na sodišču in v zvezi s tem izdana pravnomočna sodba št. II Pg 287/2004 o zavrnitvi tožbenega zahtevka in tako neupravičenosti izterjave te terjatve. Urad po določilih ZPomK sicer nima pristojnosti se spuščat in presojar pravilnost odločitev sodišč, lahko pa na tem mestu dodatno pojasni, da ima v skladu s pozitivno zakonodajo vsakdo zagotovljeno pravico do pravnega sredstva zoper sodne odločbe oziroma sprožitve ustreznih sodnih postopkov, za doseg svoje pravice oziroma odpravo morebitnih nepravilnosti.

73. Telekom Slovenije ves čas zgolj pavšalno navaja, da družba ABM ni plačevala storitev in da iz tega razloga ni dolžan poslovati z njimi, ter se pri tem sklicuje na Zakon o finančnem poslovanju podjetij (ZFPPOd). Nadalje Telekom Slovenije tudi v odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev v ničemer ni izkazal utemeljenost svojih navedb iz katerih bi izhajalo, da bi bilo zaradi neplačanih terjatev ABM, ogrožena likvidnost in solventnost Telekoma Slovenije. Glede na to, da je šlo v poslovnem odnosu za terjatve, katere so bile sporne in katere neutemeljenost je celo v nekaterih primerih ugotovilo sodišče in glede na to, da ima Telekom Slovenije na zadevnem upoštevem trgu prevladujoč položaj je ozka interpretacija določil ZFPPOd s strani Telekoma Slovenije neutemeljena. Urad ocenjuje, da višina spornih terjatev do družbe ABM glede na velikost in finančno moč družbe Telekom Slovenije nikakor ne bi mogla ogroziti likvidnosti in solventnosti Telekoma Slovenije. Ker Telekom Slovenije ni izkazal, da bi bila likvidnost in solventnost ogrožena je v tem primeru zgolj sklicevanje na določila ZOPPOd kot razlog za zavračanje zadevnih storitev neutemeljena in očitno usmerjena v izkoriščanje prevladujočega

---

¹⁶ Glej točko 14.

položaja z namenom izkrivljati konkurenco.

74. Urad na podlagi ugotovljenega dejanskega stanja ugotavlja, da Telekom Slovenije ne bi smel izkoriščati svojega prevladujočega položaja z neupravičenim postavljanjem pogoja plačila računov katerih višina zneskov je sporna ali s plačilom obveznosti, ki se ne nanašajo na zadevno storitev. Telekom Slovenije tudi sam v prejetem odgovoru na Povzetek relevantnih dejstev navaja v točki II./5., da naj bi obstajale tudi druge neporavnane obveznosti in s tem tudi sam neposredno priznava pogojevanje vzpostavitve storitve s plačilom obveznosti, ki se ne nanašajo na zadevno storitev. Urad se sicer ne bo spuščal v ugotavljanje ali so morebitne druge neporavnane obveznosti obstajale ali ne in upravičenosti plačila le teh. Dejstvo, ki ga Urad ugotavlja pri tem je, da Telekom Slovenije glede na svoj prevladujoč položaj ne bi smel pogojevati vzpostavitve storitve vključitve številke iz posebne skupine 0880 z izpolnitvijo obveznosti (plačilom morebitnih drugih obveznosti ali plačilom spornih računov).

75. Telekom Slovenije naj bi z opisanimi dejanji v skladu z 10. členom ZPOMk kršil pravila konkurence, s tem ko je kot podjetje s prevladujočim oziroma monopolnim položajem na zadevnem upoštevem trgu, ABM-u pogojeval izvedbo storitve vključitve številke iz posebne skupine 0880, z izpolnitvijo obveznosti, ki niso v povezavi z omenjeno storitvijo in ki naj ne bi bile upravičene ter tudi dodatno nalagal nove obveznosti oziroma postavljajl pogoje, ki niso bili nujno potrebni in sorazmerni ter s tem zavlačeval izvedbo te storitve. Telekom Slovenije naj bi s tem postavljajl ali silil družbo ABM v konkurenčno slabši položaj ter tako neutemeljeno izkoriščajl svoj prevladujoč oziroma monopolni tržni položaj na trgu z namenom omejevati konkurenco.

76. K 3. točki izreka;

Glede zahtevka »medomrežno povezovanje« je ABM z vlogo z dne 01.12.2006 umaknil zahtevo za nadaljevanje tega postopka. Kasneje je z vlogo prejeto dne 16.07.2007 ABM sicer ponovno zahteval nadaljevanje postopka tudi glede te kršitve, kar Urad sprejema kot očitno zlorabo procesnih pravic z namenom zavlačevanja postopka, saj dejstvo, da je bil Siol dne 01.03.2007 ponovno pripojen k družbi Telekom Slovenije ne predstavlja pravno pomembnega dejstva na podlagi katerega, bi ABM ponovno lahko zahteval nadaljevanje že umaknjene zahtevka, saj se zatrjevana kršitev ne navezuje na čas po 01.03.2007. Urad je na podlagi presoje celotnega dejanskega stanja, ki izhaja iz dokumentov v spisu tudi presodil, da zaradi obsoletnosti zatrjevane kršitve oziroma časovne zamaknjenosti in s tem posledično tudi nezmožnosti izreka prekrškovne sankcije glede tega zahtevka ni ugotovil javnega interesa za nadaljevanje postopka. Tudi morebitno nadaljnje ugotavljanje dejanskega stanja ne bi privedlo do drugačnega zaključka, zato je Urad tudi iz razloga in ob upoštevanju načela ekonomičnosti postopka ta zahtevki zavrnil.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU: Zoper to odločbo je mogoče vložiti tožbo v upravnem sporu pri Upravnem sodišču Republike Slovenije v Ljubljani, Fajfarjeva 33, v roku trideset (30) dni od dneva vročitve odločbe. Tožba se v dveh izvodih vložiti pri sodišču, ali pa se pošlje po pošti. Šteje se, da je bila tožba vložena pri sodišču tisti dan, ko je bila priporočeno oddana na pošto.

Pripravil:
Klemen Valter

Andrej Plahutnik

DIREKTOR

Vročiti:

- Telekom Slovenije d.d., Cigaletova 15, 1000 Ljubljana
- ABM d.o.o., Zihierlova 43, 1000 Ljubljana
- Arhiv, tu